

Raadsakkoord 2022 - 2026

Inleiding

We leven in een tijd van toenemend wij-zij denken (polarisatie). De samenleving verhardt. Het vertrouwen in de politiek zit op een dieptepunt. De roep om een nieuwe bestuurscultuur is luid. Juist in deze tijd vinden de in de gemeenteraad van Schouwen-Duiveland vertegenwoordigde fracties het van belang hun gezamenlijkheid te benadrukken.

In dit raadsakkoord is beschreven waar de raadsfracties de komende zittingsperiode (2022 – 2026) voor staan.

De SP fractie sluit zich aan bij het intentieverklaring concept zoals dat door de PvdA is rondgedeeld.

SGP: We kunnen ons in grote lijnen vinden in het voorzetdocument van de PvdA.

Bij het onderwerp “democratisch” hebben we nog wel wat aanmerkingen en ook op wat andere puntjes maar deze zullen we maandag verder bespreken.

Zorg

Partij	Voorstel
PvdA	We bieden bescherming aan een ieder die onze hulp nodig heeft en bieden al onze inwoners gelijke kansen. Voor hen die niet goed voor zichzelf kunnen zorgen of kunnen opkomen, vormen we een schild en vangnet.
CU	We bieden bescherming aan een ieder die onze hulp nodig heeft. Vooral voor hen die niet goed voor zichzelf kunnen zorgen of kunnen opkomen, vormen we een schild en vangnet.
VVD	We bieden bescherming daar waar nodig of noodzakelijk aan iedereen die onze hulp nodig heeft.
PvdA	Wij bieden al onze inwoners gelijke kansen, recht op goed onderwijs, op vast werk, op het kunnen deelnemen aan de samenleving.
VVD	Wij stimuleren gelijke kansen voor onze inwoners en recht op goed onderwijs
PvdA	Iedereen is voor ons gelijkwaardig; niemand is meer of minder dan een ander vanwege afkomst, religie, geaardheid, opleiding of inkomensniveau.
CU	Iedereen is voor ons gelijkwaardig; niemand is meer of minder dan een ander vanwege afkomst, religie, geaardheid, opleiding of inkomensniveau.
VVD	Iedereen is voor ons gelijkwaardig; niemand is meer of minder dan een ander vanwege afkomst, religie, geaardheid, opleiding of inkomensniveau.
VVD	In de hulpverlening en zorg staat de kwaliteit en de eigen regie/keuze voorop en het moet toegankelijk zijn . ~~We staan voor menselijke zorg (dichtbij, vertrouwd en kleinschalig). In de eerste helft van 2023 ontvangen we een voorstel van het college waarin de huidige hulpverlening en zorg op dit uitgangspunt wordt getoetst.~~

Participatie

Partij	Voorstel
PvdA	Op Schouwen-Duiveland is veel creativiteit, kennis, talent en enthousiasme. Nieuw of aangepast beleid komt vanuit of in samenwerking met onze inwoners, bedrijven en organisaties tot stand en het resultaat van participatie wordt verwoord in een participatieparagraaf in ieder raadsvoorstel. Bij participatie managen we de verwachtingen en zorgen dat de 'spelregels' vooraf duidelijk zijn. Vooraf duidelijkheid voorkomt teleurstelling achteraf.
VVD	Op Schouwen-Duiveland is veel creativiteit, kennis, talent en enthousiasme. Nieuw of aangepast beleid komt vanuit of in samenwerking met onze inwoners, bedrijven en organisaties tot stand. Het besluitvormingsproces van het college en de raad wordt zo ingericht dat (organisaties van) inwoners en bedrijven vanaf het begin invloed hebben op de planvorming van de gemeente.
PvdA	We onderzoeken of er andere vormen van participatie ingezet kunnen worden zoals digitale participatie en de oprichting van een burgerpanel. De resultaten van dit onderzoek worden in het eerste halfjaar 2023 in de vorm van een beleidsvoorstel ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
VVD	Nu eerst punt 4: We onderzoeken of er andere vormen van participatie ingezet kunnen worden zoals digitale participatie en de oprichting van een burgerpanel. De resultaten van dit onderzoek worden in het eerste halfjaar 2023 in de vorm van een beleidsvoorstel ter besluitvorming aan de gemeenteraad voorgelegd.
VVD	We willen dat in ieder raadsvoorstel een participatieparagraaf wordt opgenomen. Deze werkwijze starten we aan het begin van het tweede halfjaar 2022 en evalueren we in het 2e halfjaar 2023. Met dit oefenen kunnen we toch pas starten als het beleidsvoorstel er ligt? Dus dit moet qua tijd naar achter en het punt ervoor juist eerder.
VVD	Bij participatie managen we de verwachtingen en zorgen dat de 'spelregels' vooraf duidelijk zijn. Vooraf duidelijkheid voorkomt teleurstelling achteraf.
CU	Bij participatie managen we de verwachtingen en zorgen dat de 'spelregels' vooraf duidelijk zijn. Vooraf duidelijkheid voorkomt teleurstelling achteraf.
LSD	Raadplegen inwoners/Participatie Inwoners en ondernemers worden betrokken bij ontwikkelingen in hun kern. Ze moeten kunnen participeren in maatschappelijke processen zoals bijvoorbeeld het opstellen en uitvoeren van stads- en dorpsvisies. Participatie moet op een goede manier geborgd worden in de gemeentelijke processen en de gemeentelijke manier van werken om succesvol te kunnen zijn en dus teleurstelling bij inwoners te voorkomen. We betrekken de jongeren van ons eiland actief, doelgericht en op projectbasis bij vraagstukken die hen raken. Jongeren die met haalbare initiatieven komen helpen we bij het realiseren van hun plannen. De uiteindelijke beslissing is altijd aan de gemeenteraad, de raad weegt de uitkomsten van een participatietraject mee in haar besluitvorming. Om een goede inbedding van participatie binnen de gemeentelijke processen en de besluitvorming te garanderen wordt er een participatiekader opgesteld dat zal worden vastgesteld door de gemeenteraad. Dit participatiekader moet een dynamisch document zijn dat periodiek kan worden bijgesteld op basis van opgedane leerervaringen.

Dienstverlening

Partij	Voorstel
PvdA	De gemeente is er voor de mensen en niet andersom. Voor velen is het ingewikkeld de juiste weg te vinden. We verwijzen actief (warm) door wanneer de verantwoordelijkheid niet bij de gemeente ligt maar bij een andere (overheids)organisatie. We helpen en vertrouwen onze bewoners, bedrijven en organisaties en gaan uit van goede wil.
CU	De gemeente is er voor de mensen en niet andersom. Voor velen is het ingewikkeld de juiste weg te vinden. We helpen mensen. We vertrouwen onze bewoners, bedrijven en organisaties. We gaan uit van goede wil. Tegen bewuste fraude en misbruik van regels treden we op. We zijn een integere, eerlijke gemeentelijke overheid. Afspraken komen we na.
GL	De gemeente is er voor de mensen en niet andersom.
VVD	~~De gemeente is er voor de mensen en niet andersom. Voor velen is het ingewikkeld de juiste~~

	~~weg te vinden. We helpen mensen~~ We zorgen ervoor dat aanvragen laagdrempelig en bereikbaar en afgestemd op de vrager (digitaal, ondersteunen).
LSD	De gemeente is er voor onze inwoners en ondernemers en niet andersom Inwoners en ondernemers die met vragen/plannen/problemen naar de gemeente komen worden snel en effectief ondersteund vanuit de houding 'samen kijken wat er wél mogelijk is' en samen zoeken naar de best passende oplossing. We gaan daarbij uit van het 'één loket principe'.
PvdA	We maken eenvoudige, begrijpelijke en uitvoerbare regels. In de uitvoering is ruimte voor individueel maatwerk (de menselijke maat). We nemen daarvoor in onze regels hardheidsclausules op.
CU	We maken eenvoudige, begrijpelijke en uitvoerbare regels. In de uitvoering is ruimte voor individueel maatwerk.
CU	Persoonlijk contact zorgt voor menselijkheid en begrip, voorkomt misverstanden en 'verharding'. Digitale dienstverlening waar het kan, persoonlijk contact waar het moet. We verwijzen actief (warm) door wanneer de verantwoordelijkheid niet bij de gemeente ligt maar bij een andere (overheids)organisatie.
VVD	~~Persoonlijk contact zorgt voor menselijkheid en begrip, voorkomt kan misverstanden en 'verharding' voorkomen.~~ Digitale dienstverlening waar het kan, persoonlijk contact waar het moet. We verwijzen actief (warm) door wanneer de verantwoordelijkheid niet bij de gemeente ligt maar bij een andere (overheids)organisatie.
VVD	~~We maken eenvoudige duidelijke, begrijpelijke en uitvoerbare regels. In de uitvoering is ruimte voor individueel maatwerk (de menselijke maat). We nemen daarvoor in onze regels hardheidsclausules op.~~
D66	- we investeren in goede procesbegeleiding om de stem van burgers te vertalen naar plannen
CDA	loket waar iedereen terecht kan met z'n hulpvraag
GL	De gemeente neemt de burgers serieus en biedt ze zo goed mogelijk hulp bij alle vragen die ze hebben. Ook initiatieven van burgers worden met open armen ontvangen door de gemeente en zo goed mogelijk afgewogen op haalbaarheid en verder begeleid.
GL	De communicatie van de gemeente is in eenvoudige taal en op ieders niveau en beschikbaar via diverse routes, waaronder het direct menselijk contact aan het loket.
VVD	~~We schrijven in eenvoudige en begrijpelijke taal.~~
D66	- communicatie tussen inwoner en gemeente is vlot en duidelijk.
VVD	~~We vertrouwen onze bewoners, bedrijven en organisaties. We gaan uit van goede wil.~~
VVD	~~Tegen bewuste fraude en misbruik van regels treden we op.~~
VVD	We zijn een integere, eerlijke gemeentelijke overheid. Afspraken komen we na.
VVD	Tegen agressie zowel intern als extern (fysiek, digitaal, maar ook op social media e.d.) naar raads-, commissie- en collegeleden, alsook naar ambtenaren treden wij hard op. Vraag is wel hoe

Transparant

Partij	Voorstel
PvdA	Raads- en commissieleden beschikken over dezelfde informatie. De antwoorden op technische en onderhandse vragen over voorliggende raads- en commissievoorstellen staan in het openbare digitale vergadersysteem.
CU	We nemen besluiten in de openbaarheid met uitzondering van besluiten die wettelijk gezien niet in de openbaarheid mogen worden genomen.
VVD	We nemen besluiten in de openbaarheid met uitzondering van besluiten die wettelijk gezien niet in de openbaarheid mogen worden genomen
GL	We hanteren een open bestuurscultuur.
VVD	Alle commissie- en raadsvergaderingen zijn via een-livestream breed bruikbaar platform te volgen.
VVD	Raads- en commissieleden beschikken over dezelfde informatie. De antwoorden op technische en onderhandse vragen over voorliggende raads- en commissievoorstellen staan in het openbare digitale vergadersysteem. (Wat is dit systeem. Wij willen bv Notubox. Is dit alleen voor raad en commissie, of voor alle inwoners?) Hoe gaat het voor andere onderhandse vragen?

Democratisch

Partij	Voorstel
VVD	We garanderen een omgang met elkaar die zich uit in goede persoonlijke omgangsvormen en een respectvolle bejegening. We spelen niet op de persoon maar op de bal.
PvdA	De gemeenteraad heeft drie rollen: kaders stellen, de uitvoering controleren en vertegenwoordigen van de inwoners, bedrijven en organisaties (volksvertegenwoordiging). Het college van burgemeester en wethouders voert uit. We houden deze verschillende rollen en verantwoordelijkheden helder en gescheiden. We gaan als gemeenteraad niet op de stoel van het college zitten en nemen besluiten op basis van het algemeen belang, we waken daarbij voor individuele belangenbehartiging.
CU	De gemeenteraad heeft drie rollen: kaders stellen, de uitvoering controleren en vertegenwoordigen van de inwoners, bedrijven en organisaties (volksvertegenwoordiging). Het college van burgemeester en wethouders voert uit. We houden deze verschillende rollen en verantwoordelijkheden helder en gescheiden. We gaan als gemeenteraad niet op de stoel van het college zitten.
VVD	De gemeenteraad heeft drie rollen: kaders stellen, de uitvoering controleren en vertegenwoordigen van de inwoners, bedrijven en organisaties (volksvertegenwoordiging). Het college van burgemeester en wethouders voert uit. We houden deze verschillende rollen en verantwoordelijkheden helder en gescheiden. We gaan als gemeenteraad niet op de stoel van het college zitten.
CU	We besluiten als gemeenteraad op basis van het algemeen belang. Wij waken daarbij voor individuele belangenbehartiging.
VVD	We besluiten als gemeenteraad op basis van het algemeen belang. Wij waken daarbij voor individuele belangenbehartiging.
PvdA	We willen dat raadsvoorstellen zoveel mogelijk zijn voorzien van scenario's waarover binnen de gemeenteraad serieus gedebatteerd kan worden. Het college geeft daarbij een voorkeursoptie aan.
VVD	We willen dat raadsvoorstellen zoveel mogelijk zijn voorzien van scenario's waarover binnen de gemeenteraad serieus gedebatteerd kan worden. Het college geeft daarbij een voorkeursoptie aan. Zien wij geen voordeel in want het helpt niet bij scheiden van rollen en ook niet in de slagkracht
PvdA	We spreken de voorkeur uit voor een globaal inhoudelijk coalitieakkoord van maximaal 4 a4tjes. Partijen die deelnemen aan het college ondersteunen de voorstellen die in overeenstemming zijn met het inhoudelijke coalitieakkoord. Voor elk ander voorstel hebben alle partijen/fracties de vrije ruimte voor de eigen politieke en inhoudelijke beoordeling. We garanderen daarbij een open houding. Hierdoor zijn er op voorhand geen vaststaande meerderheden of minderheden meer.
VVD	~~We spreken de voorkeur uit voor een globaal inhoudelijk coalitieakkoord van maximaal 4 a4tjes. Partijen die deelnemen aan het college ondersteunen de voorstellen die in overeenstemming zijn met het inhoudelijke coalitieakkoord. Voor elk ander voorstel hebben alle partijen/fracties de vrije ruimte voor de eigen politieke en inhoudelijke beoordeling. We garanderen daarbij een open houding. Hierdoor zijn er op voorhand geen vaststaande meerderheden of minderheden meer.~~
VVD	~~Deze nieuwe werkwijze, waarbij coalitie- en oppositiepartijen actief op zoek gaan naar constructieve samenwerking, waarin de scheidslijn tussen coalitie en oppositie vervaagt en college en fracties op zoek gaan naar wisselende meerderheden voor hun voorstellen, voeren we direct in en evalueren we in het eerste halfjaar 2024, waarbij die werkwijze zo nodig aangepast kan worden.~~
VVD	Contacten met de ambtenaren verlopen via de Griffie.
VVD	~~Democratie is ook belangenafweging. Niet iedereen kan altijd gelijk krijgen. We leggen het genomen besluit goed en duidelijk uit aan degene die niet z'n zin krijgt.~~
CU	Democratie is ook belangenafweging. Niet iedereen kan altijd gelijk krijgen. We leggen het genomen besluit goed en duidelijk uit aan degene die niet z'n zin krijgt.
CU	We garanderen een omgang met elkaar die zich uit in goede persoonlijke omgangsvormen en een respectvolle bejegening. We spelen niet op de persoon maar op de bal.
GL	Bestuurscultuur De raad communiceert onderling op begrijpelijke wijze en is gericht op de inhoud en het proces

	en niet op de persoon.
CU	Vergaderen tot in de nachtelijke uren komt de kwaliteit van het debat en de besluitvorming niet ten goede. Raads- en commissievergaderingen sluiten uiterlijk om 23.00 uur. Zijn niet alle agendapunten behandeld dan schuiven we die door naar een al geplande volgende vergadering of we kiezen daarvoor een extra vergadermoment.
VVD	Vergaderen tot in de nachtelijke uren komt de kwaliteit van het debat en de besluitvorming niet ten goede. Raads- en commissievergaderingen sluiten uiterlijk om 23.00 uur. Zijn niet alle agendapunten behandeld dan schuiven we die door naar een al geplande volgende vergadering of we kiezen daarvoor een extra vergadermoment. Vergaderdiscipline
CU	Integriteit heeft de volle aandacht, raad en college bespreken dit elke twee jaar.

Financieel

Partij	Voorstel
VVD	We gaan zorgvuldig met onze financiële middelen om en willen geen verspilling.
VVD	Per kwartaal ontvangen we van het college een kort en duidelijk overzicht (maximaal 2 A4tjes) van de meest actuele financiële ontwikkelingen, de (volgorde van) de financiële risico's en inzage in de financiële kengetallen.
VVD	Elk jaar worden bij het opstellen van de jaarrekening bestaande budgetten beoordeeld op over- en onderbesteding en daarover aan de raad gerapporteerd waarna de raad een afweging zal maken of er aanleiding is om van bestaand beleid geheel of gedeeltelijk afscheid te nemen om zo nieuw beleid in te kunnen voeren.
CU	Elk jaar worden bij het opstellen van de jaarrekening bestaande budgetten beoordeeld op over- en onderbesteding en daarover aan de raad gerapporteerd waarna de raad een afweging zal maken of er aanleiding is om van bestaand beleid geheel of gedeeltelijk afscheid te nemen om zo nieuw beleid in te kunnen voeren.
D66	- het gemeentelijke belastingtarief beweegt zich rond of naar het Zeeuwse gemiddelde
VVD	We doen al het mogelijke om de lokale lasten niet meer dan trendmatig te laten stijgen. Door een ruimhartig kwijtscheldingsbeleid worden ongewenste inkomenseffecten bij belastingheffing tegengegaan. We verdelen de kosten eerlijk waarbij de sterkste schouders de zwaarste lasten dragen, waarbij wij er voor waken als gemeente inkomenspolitiek te bedrijven.
GL	Financiën We zijn een financieel gezonde gemeente, die financieel en organisatorisch in control is en waar de gemeentelijke lasten voor inwoners niet toenemen.
VVD	Bij de begrotingsbehandeling in te dienen amendementen worden voorzien van een deugdelijke dekking.

Toekomstgericht

Partij	Voorstel
PvdA	We denken verder dan een periode van vier jaar en dragen aan onze kinderen en kleinkinderen een omgeving over waarbij evenwicht bestaat tussen mensen, milieu en economie. We voorkomen dat we onze aarde uitputten.
VVD	We denken verder dan een periode van vier jaar. We bezien in 2024 of onze strategische toekomstvisie aangepast moet worden en zo ja, in welke zin.
VVD	~~We onderzoeken hoe we in 2025 de meest dienstverlenende gemeente van Nederland kunnen zijn.~~
VVD	~~We dragen aan onze kinderen en kleinkinderen een omgeving over waarbij evenwicht bestaat tussen mensen, milieu en economie. We voorkomen dat we onze aarde uitputten.~~
CU	We dragen aan onze kinderen en kleinkinderen een omgeving over waarbij evenwicht bestaat tussen mensen, milieu en economie. We voorkomen dat we onze aarde uitputten.
D66	- we stellen een visie op voor het hele eiland, inclusief alle dorpen

Overig en inhoudelijke punten

Partij	Voorstel
D66	Vrij om te zijn wie je bent. <ul style="list-style-type: none"> - we hijsen de regenboogvlag op coming out day (11 oktober) - alle openbare gebouwen en voorzieningen zijn met een rolstoel toegankelijk - aangepast vervoer kan altijd terecht in de binnenstad (Havenplein) van Zierikzee - we helpen onze inwoners Nederlands te leren lezen en schrijven
D66	Focus op Onderwijs & Jeugd. <ul style="list-style-type: none"> - we investeren in moderne schoolgebouwen, met ruimte voor cultuur & sport - we stimuleren de samenwerking met sportverenigingen en sociaal-culturele aanbieders - we organiseren een referendum over de locatie van een nieuwe school - we maken één wethouder verantwoordelijk voor alle jeugdzaken - we maken het leuk om actief mee te doen aan jeugdpanels (online en offline) - we realiseren hang- en sportplekken - we zorgen voor voldoende jeugd & jongerenwerkers
LSD	Jeugd, jongvolwassenen, gezinnen en senioren De jeugd is onze toekomst. Goed en passend onderwijs in eigentijdse gebouwen is belangrijk. We zorgen voor voorzieningen die maken dat we een aantrekkelijke gemeente zijn voor jongeren, jongvolwassenen én gezinnen om te wonen, werken en recreëren. Onze (oudere) inwoners zijn zo lang mogelijk veilig en verantwoord zelfredzaam in hun eigen woonomgeving. Daar waar dat niet meer kan zorgen we voor woon-zorgoplossingen zo dicht mogelijk in de buurt van hun eigen woonomgeving. We gaan voor het keurmerk dementievriendelijke gemeente, voeren periodiek de dementievriendelijk scan uit en gaan aan de slag met de aanbevelingen die daar uit komen.
D66	Overal betaalbaar en duurzaam wonen voor bruisende steden & dorpen. <ul style="list-style-type: none"> - we bouwen naar behoefte, ook in de dorpen - we stimuleren eigenaren om van leegstaande winkels woningen te maken - we maken leegstaande overheidsgebouwen geschikt voor huurwoningen voor starters - inwoners kunnen tijdelijk wonen (maximaal één jaar) op een vakantiepark - leegkomende boerderijen en/of erfgoed kunnen tot woningen worden omgebouwd - we ondersteunen de jaarlijkse (culturele) evenementen in alle kernen - we voeren de bestaande dorpsvisies uit - we versterken de centrumfunctie van Zierikzee
CDA	Mogelijkheid alternatieve woonvormen (knarrenhof)
CDA	Doelgroepenverordening op gebied wonen
GL	Wonen en bouwen We streven naar een woningaanbod dat aansluit bij de behoefte en financiële mogelijkheden van alle inwoners. Nieuwbouw realiseren we zowel in de stadskernen en binnen de dorpskernen, met behoud van het groene karakter. De woningbehoefte is snel toegenomen. De prijzen van woningen zijn fors gestegen en wonen in de gemeente is niet langer voor iedereen haalbaar. Wij willen dan ook tempo maken met het bouwen van woningen, die aansluiten bij de vraag van jongeren, gezinnen en ouderen. Daar hoort bij: <ul style="list-style-type: none"> - het percentage sociale huurwoningen gaat omhoog - sociale woonvormen, bijvoorbeeld bouwen in hofjes of appartementsgebouwen - het splitsen van woningen - woonvormen van tijdelijke aard, zoals tiny houses en modulaire bouw. Dit alles doen we op een duurzame wijze waarbij we rekening houden met het milieu en het klimaat, o.a. door de CO2 impact zo laag mogelijk te houden.
LSD	Wonen We bouwen de komende jaren 1000 nieuwe met name betaalbare woningen. We bekijken hoe we processen en procedures rondom woningbouw kunnen versnellen. We zetten alle instrumenten die er zijn om de woondoelstellingen te bereiken ook werkelijk in. We geven daar waar mogelijk, zeker bij betaalbare woningen, voorrang aan onze eigen inwoners.
D66	Investeren in landschap, biodiversiteit & natuurontwikkeling. <ul style="list-style-type: none"> - we richten één centraal en laagdrempelig informatiepunt verduurzaming op - we benutten de kansen van Europese subsidies en samenwerking - we helpen de scholen bij het vergroenen van de schoolpleinen

	<ul style="list-style-type: none"> - we ondersteunen boeren bij de aanleg van groene akkerranden en natuur - we zijn proactief bij het tegengaan van overlast van houtrook (stimuleren het gebruik van Stookalert) - we ondersteunen de herontwikkeling van voormalig sportpark 't Eultje in Ouwerkerk
D66	<p>Goede bereikbaarheid.</p> <ul style="list-style-type: none"> - we vullen de busverbindingen aan met kleinschalig (deel)vervoer - we geven actieve steun aan vrijwilligersinitiatieven - we zorgen overal voor goede plekken om fietsen te parkeren - we organiseren een prijsvraag voor het ontwerp van een fietsenstalling op het Havenplein - we maken het centrum van Renesse in het hoogseizoen verder autoluw - we zetten ons in voor een permanente ontsluiting via de Grevelingenstraat naar de N59 - de halte voor de buurtbus keert terug op het Havenplein
CDA	Verkeers- en parkeer beleid prioriteit geven, indien mogelijk en nodig naar voren halen in de planning
LSD	<p>Verkeersveiligheid en parkeren</p> <p>Inwoners in veel van onze kernen ervaren onveiligheid in het verkeer in en rond de kern. Daarnaast worden er in verschillende kernen waaronder Zierikzee parkeerproblemen ervaren. Dat moet worden opgelost.</p>
LSD	<p>Bereikbaarheid</p> <p>We zetten in op een goede bereikbaarheid van ons eiland en onze gemeente. We blijven vol inzetten op de lobby voor een betere doorstroming via de N59 en de N57 met name rondom Zierikzee. Het provinciale openbaar vervoer wordt aangevuld met een fijnmazig netwerk aan lokaal na-vervoer zodat al onze kernen goed bereikbaar zijn en al onze voorzieningen goed bereikbaar zijn voor al onze inwoners.</p>
GL	<p>Infrastructuur</p> <p>We streven naar een gemeente die goed bereikbaar is en een duurzaam veilige inrichting van de infrastructuur heeft voor auto, (elektrische) fiets en voetganger.</p> <p>Uitgangspunt is dat het in onze gemeente prettig is om te wonen, te werken en te recreëren. Een gemeente met goed onderhouden, veilige en vlotte verbindingen draagt daaraan bij. Een goede bereikbaarheid via wegen en openbaar vervoer is van groot belang, zowel voor inwoners als voor ondernemers. Voor onze gasten is de infrastructuur meer gericht op beleving en kennismaking met de bijzondere plekken in de dorpen en steden.</p> <p>Goede overstaplocatie (hubs) om te wisselen van vervoersmodaliteit zijn essentieel zowel voor inwoners, gasten als ondernemers: als gast parkeren en dan verder met bus of fiets, als inwoner (fiets)parkeren bij de hub om verder te gaan met OV of carpool. Ook kleinschalig deelfervoer van en naar de kernen hoort daarbij.</p> <p>Samen met overheidspartners werken we aan verbeteringen op de hoofdwegen gericht op veiligheid, doorstroming en leefbaarheid.</p>
D66	<p>Cultuur, sport & ontmoeting.</p> <ul style="list-style-type: none"> - we stellen cultuurbeleid op - we ondersteunen de realisatie van Brogum en de aanbieders in het Cultuurhuis - we zetten de deuren van de dorpshuizen vaker open - we realiseren met inwoners wijkvoorzieningen in Poortambacht, Malta en in Noorderpolder - we stellen het gemeentehuis beschikbaar voor avondactiviteiten en flexplekken - we creëren ontmoetingspunten in de open lucht, zoals plekken om te eten en te sporten
LSD	<p>Dorpshuizen en gemeenschapshuizen</p> <p>Dorpshuizen en gemeenschapshuizen zijn het hart van onze samenleving. Zonder ontmoeting geen leefbaarheid, dus iedere kern verdient zijn eigen ontmoetingsplek. Met name in de kleinere kernen waar verder weinig tot geen voorzieningen zijn proberen we zoveel mogelijk voorzieningen en diensten onder te brengen in de dorpshuizen.</p>
D66	<p>Bereikbare (zorg)voorzieningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - de gemeente heeft in ieder dorp en/of wijk een eigen gezicht - we organiseren zorg dichtbij huis; behoud van polikliniek - we ondersteunen de samenwerking tussen zorgaanbieders - de zorg- en (inkomens) ondersteuning van de gemeente is doelmatig en menselijk - de talenten van mensen zetten we centraal bij het organiseren van ondersteuning
GL	<p>Zorg en sociaal domein</p> <p>We stimuleren onze inwoners om actief mee te doen en bevorderen de zelfredzaamheid in de samenleving. Preventie staat centraal. Onze dienstverlening sluit daarop aan door de menselijke maat en haar integrale en laagdrempelige karakter.</p>

	<p>Onze inzet is erop gericht dat iedereen in de samenleving mee doet; dat we armoede en kansenongelijkheid terugdringen. Mensen die buiten de boot dreigen te vallen zullen we weer binnen boord proberen te halen. Onze inzet is hierbij gericht op bestrijden van eenzaamheid, aandacht voor bijzondere groepen zoals LHBTIQ, zorgen dat mensen weer terug in het arbeidsproces raken, toegankelijkheid van openbare ruimte en voorzieningen, begrijpelijkheid van informatie en onderwijs voor iedereen.</p> <p>Draagvlak vinden we zeer belangrijk bij alle besluiten die we als gemeente nemen. Meedenken stimuleert dat draagvlak. Het kader moet vooraf helder zijn: participeren betekent niet gelijk krijgen. De participatieladder helpt om te verduidelijken wat ieders rol is, ook die van de (volksvertegenwoordigende) raad. We zullen bij het vinden van draagvlak de ons beschikbare instrumenten inzetten, waaronder ook het referendum en schuwen ook nieuwe mogelijkheden niet, zoals een burgerberaad.</p>
D66	<p>Klimaat & Water.</p> <ul style="list-style-type: none"> - we werken aan de eerste klimaatbestendige Delta ter wereld - we helpen boeren om te gaan met gebrek aan zoet water - we ondersteunen het NME centrum - we zetten in op nieuwe vormen van kustbescherming en natuurontwikkeling - we ondersteunen groene initiatieven van burgers en bedrijven
CDA	Actief en toekomstbestendig zoetwaterbeleid
D66	<p>Goed bestuur.</p> <ul style="list-style-type: none"> - de burgerzaal kan blijven zoals deze is
D66	<p>Eilandelijke economie.</p> <ul style="list-style-type: none"> - we stellen een 'groene boswachter' aan die helpt in het woud van regelingen en subsidies - we sturen op een divers recreatief aanbod - we creëren kansen voor startende ondernemers, ook met de uitvoering van opdrachten - we stimuleren verbinding tussen onderwijs, ondernemers en culturele aanbieders
CDA	behoud van de visserijgronden
CDA	behoud apotheek houdende huisartsen
GL	<p>Duurzaamheid</p> <p>Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen, regionale en landelijke partners realiseren we de (inter)nationale duurzaamheidsdoelstellingen, waaronder het stimuleren van biodiversiteit en het terugdringen van CO2 uitstoot.</p> <p>We geven daarbij zelf het goede voorbeeld en vervullen een innovatieve en vooruitstrevende rol in de regio op het gebied van energietransitie en klimaatadaptatie. Een klimaatregisseur pakt het vraagstuk integraal op binnen onze gemeente.</p> <p>In Nederland willen we in 2050 energieneutraal zijn. Om dat te bereiken moet er veel gebeuren en daar willen we als lokale overheid aan bijdragen. Een energietransitie is noodzakelijk. Het gaat dan om energie besparen en energie duurzaam opwekken met behulp van bestaande en nieuwe technologie. Daarnaast willen we toe naar een circulaire economie, waarbij producten en grondstoffen hernieuwbaar zijn of worden hergebruikt.</p> <p>Naast het nemen van maatregelen om onze invloed op het klimaat te verminderen, is het nodig ons aan te passen aan het klimaat. Maatregelen zijn noodzakelijk om de gevolgen van extreme regenval of droogte op te vangen.</p> <p>Omdat CO2 een belangrijke rol speelt in de klimaatverandering nemen we CO2 impact mee in de plannen die hiermee te maken hebben. Ook gebruiken we CO2 als onderlegger voor de op te stellen omgevingsvisie.</p>
GL	<p>Buitengebied en groen beleid</p> <p>We versterken het groene karakter van de gemeente. We stimuleren biodiversiteit en beschermen de waarden van de natuur.</p> <p>Het groene en agrarisch karakter binnen en tussen de dorpen is onderdeel van de identiteit van onze gemeente. Het draagt bij aan een gezonde en prettige leefomgeving. Het behoud daarvan is essentieel. Wij zoeken naar een goede balans tussen bebouwing en landschap. We versterken de natuur door het actualiseren van het bomenbeleid en het realiseren van een ecoraster dat natuurgebieden op ons eiland verbindt. We voorkomen dat de kwaliteit van natuurgebieden vermindert.</p>
GL	<p>Recreatie en toerisme</p> <p>We zijn een bezoekersvriendelijke gemeente, die inzet op 'slow' recreatie. Onze gemeente is gelegen in een prachtige omgeving aan de zee in de zuidwestelijke delta. Al het moois willen wij graag delen met bezoekers en toeristen. Wij kiezen daarbij voor focus op een duurzaam recreatief toeristisch aanbod, dat ruimte biedt voor dag-, water- en verblijfsrecreatie. We</p>

	bevorderen 'slow' recreatie door het uitbreiden van langzaam verkeer routes tussen en verblijfsgebieden in de kernen en daarnaast door het behouden en versterken van unieke landschappelijke kenmerken, cultuur en historische waarden. We geven uitvoering aan de kustvisie en willen geen nieuwe vakantieparken. We stimuleren een gevarieerd recreatie aanbod dat in een behoefte voorziet van de verschillende doelgroepen.
LSD	<p>Recreatie</p> <p>In het belang van de leefbaarheid voor ons als eilanders moet er een goede balans zijn tussen inwoners en toerisme. Toerisme is een belangrijke economische motor en zorgt voor veel werkgelegenheid, maar mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid voor onze inwoners. We handhaven daarom de stop op nieuwvestiging van recreatiebedrijven en zetten in op kwaliteitsverbetering bij de bestaande bedrijven.</p>
GL	<p>Voorzieningen en economie</p> <p>We zijn een actieve, gevarieerde gemeente met goede voorzieningen, zodat inwoners en ondernemers zich maximaal kunnen ontplooiën. Voorzieningen dragen bij aan een goed woon- en werkklimaat. Het werk- en woonklimaat versterken we verder door kansen te bieden aan lokale ondernemers en door ruimte te bieden aan kunst & cultuur, waarbij cultuur ook vertaald wordt naar andere beleidsvelden, zoals erfgoed/archeologie, monumenten, recreatie/ toerisme, economie, evenementen, participatie en eenzaamheid.</p> <p>We zorgen dat er voldoende vestigingsmogelijkheden zijn en stimuleren innovatieve ontwikkeling van bedrijven gericht op een circulaire toekomst. We realiseren een eenloket functie voor bedrijven.</p> <p>We steunen onze landbouwsector waar zo veel van gevraagd wordt in het kader van de duurzaamheidsdoelen: naast voedselproductie speelt de landbouw immers een grote rol in de productie van hernieuwbare grondstoffen en landschapsbeheer. We stimuleren milieuvriendelijke landbouw die ook op de lange termijn volhoudbaar is.</p>
LSD	<p>Stads- en dorpsvisies</p> <p>We gaan door met de kwaliteitsslag die we maken in al onze kernen en zetten daar het instrument Stads- en dorpsvisies voor in. De stads-, dorps- en wijkraden treden daarbij op als schakel tussen inwoners en gemeente. Ze weten als geen ander wat er leeft en speelt in de kern. De gemeente ondersteunt dit proces met menskracht en geld.</p>
LSD	<p>Veiligheid en handhaving</p> <p>We zetten de ingezette professionalisering van de handhaving door en streven naar een volwaardige 'gemeentepolitie'. Dat is in het belang van de veiligheid, de veiligheidsbeleving en de leefbaarheid van ons eiland.</p>

Nog slot toevoegen